საქართველოს მეშარეტელნი სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტიის ორგანო

ქართველ კომეტეტის ოფიციალური

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 45,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე 150,000 მ.; უკანასკნელზე 100,000 მ. კანტორა ღია ღილის 8—2 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი სასახლის ქუჩა № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 10—85.

ფასი 5000 მან.

№ 180

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პარასკევი, მარტი 24.

1922 წ.

ყოველდღიური გაზეთი

ტრიბუნა

ორგანო მემარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტიის მთავარი კომიტეტისა.

1922 წლის 1 იანვრიდან თვეში გაგზავნით ღირს 120,000 მანეთი.
ცალკე ნომერი ყველგან 5000 მანეთი.

უფასოდ გაზეთი აღარავის გაეგზავნება.

ხელის მოწერა მიიღება თვის 1 რიცხვიდან.

რედაქციის და კანტორის მისამართი: ტფილისი, სასახლის ქ. № 6.

განცხადება

ს. ტფილისის აღმასკომის საფინანსო-საგიუჯეტო კომისია ქალაქის დარაგების მოიჯარადრეთა საყურადღებოდ აცხადებს.

რომ უკანასკნელი ვადა ამა წლის თებერვლის და მარტის თვეების საიჯარო ფულის შეტანისა დანიშნულია ამა წლის მარტის 15 დან 25-მდე, რისთვისაც წინადადება ეძლევათ მოიჯარადრეთ დროზე იზრუნონ ფულის შეტანაზე, უკანასკნელ შემთხვევაში მოიჯარადრეებს ლიარბები სრულიად ჩამოერთმევათ.

საფინანსო-საბიუჯეტო კომისია.

განცხადება

ქ. ტფილისის აღმასრულებელი კომიტეტის საფინანსო-საგიუჯეტო კომისია

ამით საყოველთაოდ აცხადებს, რომ ყველა ვაჭრობა-მრეწველობის ნებართვის უქონლობის გამო, ადმინისტრაციის მიერ დაბეჭდილი მადლიერები, თუ მათ მეპატრონეები დღიდან დაბეჭდვისა 7 დღის განმავლობაში არ აიღებენ ვაჭრობა-მრეწველობის უფლების ნებართვას, სრულიად ჩამოერთმევა მეპატრონეებს და გადაეცემა საექსპლოატაციოთ ახალ მოიჯარადრეებს, ხოლო დაბეჭდილ მადლიერებში აღმოჩენილი საქონელი კი გაიყიდება საჯარო ვაჭრობით ქალაქის ინტერესების დასაკმაყოფილებლად.

საფინანსო-საბიუჯეტო კომისია.

განცხადება

ქ. ტფილისის აღმასრულებელი კომიტეტის საფინანსო-საგიუჯეტო კომისიის,

გადასახადთა ბიუროს და მისი რაიონულ აგენტების მოქმედებათა შესახებ დაარსებული საგანგებო-საგამომძიებლო კომისია ამით საყოველთაოდ აცხადებს, რომ საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიის, გადასახადთა ბიუროს და მისი რაიონულ აგენტების მიერ მადლიერების განაწილების დროს დაშვებულ უკანონო და ბოროტმოქმედებათა შესახებ ყოველგვარ განცხადება-საჩივრებს კომისია იღებს ა/წ. 15 მარტამდე. ყველა პირები, რომლებმაც კი იციან ასეთი ბოროტ-მოქმედებანი ანუ იზარალეს მათგან, ვალდებულნი არიან აღნიშნულ დროამდე მიაწოდონ საგამომძიებლო კომისიას სათანადო განცხადება.

საგანგებო საგამომძიებლო კომისია.

ზაქარია ჭიჭინაძის იუბილეზე

სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭომ

ზ. ჭიჭინაძის იუბილეს დღად დანიშნა

აპრილის 23-ს

(ახალი კერა.)

იუბილეა გადახდილ იქნება სახელმწიფო საოპერო თეატრში, სადაც იმავე დღეს გაიმართება ქართული წიგნის გამოფენა.

მწერალთა კავშირის საბჭოს საიუბილეო მცირე კომისიაში გაწვეულნი არიან: ვალერიან გუნია, შალვა დადიანი, ი. ზარდალიშვილი.

ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა ფედერაცია.

შეიძლება ითქვას, ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა სახეობა ჩამოყალიბდა, საბჭოების სისტემა გატარდა, ფორმალურად ჩამოისხა საკონსტიტუციო ხორცები. ამიერიდან ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა ფედერაციას მთავარი საძოქმედო გეგმები აქვს დასახული—საბჭოების ეკონომიური ცხოვრების აღდგენა, მისი ავტორიტეტის აწევა და პოლიტიკურ ძალა-უფლების განმტკიცება.

როგორც ეროვნულს, ისე სოციალურს ინტერესებს ჩვენ გაუსწორებელი, ურყევი ოპტიმისტები ვართ: ჩვენ სავსებით დარწმუნებულნი ვქადაგებთ იმ აზრს, რომ ჩვენი საბჭოები სავსებით გაშლიან ფრთებს და ჩვენს ქვეყანას, ჩვენს ერს, ჩვენს მეზობლებს საუკეთესო საკვებ ძასალას გაუზიარებენ გაფუოჩქნისათვის.

ძიუზედავათ ამისა ჩვენ არ შეგვიძლიან ეხლაც არ გამოვსთქვათ ჩვენი შეხედულება ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა ფედერაციის პერსპექტივაზე, ძის მომავალზე.

1922 წლის 12 მარტის ფედერალური მთავრობა ჩვენ მიგვაჩნია გაცილებით მკვიდრ ნიადაგზე დაფუძნებულად, ვიდრე ეს იყო ამიერ-კავკასიის კომისარიატი, 1917 წლის 15 ნოემბერს შექმნილი. დღევანდელს ამიერ-კავკასიის ფედერალურ მთავრობას ერთი დიდი უპირატესობა აქვს ყოფილ კომისარიატთან. კომუნისტების ფედერაცია ახერხებს იმ მთავარ მიზნის ცხოვრებაში გატარებას, რომელიც უნდა გაეტარებია ყოფილ კომისარიატს, მაგრამ რომელმაც ფაქტიურად ვერ ძოახერხა დასახულ ძიზნის აღსრულება. ფედერაციის ერთი უმთავრესი დანიშნულება ნაციონალურ პრობლემის მოგვარებაა, ხოლო ამ მთავარ დანიშნულების განრიგება სრულიად ვერ შესძლო ძველმა კომისარიატმა და სეიმმა, თუ-ცა ყვითელს ახერბეიჯანს ხას-ბაძედ ავი და ჯაფაროვი ასახიერებდა, [illegible]—კარჩიკიანი და ტერ-გაზარიანი, ხოლო საქართველოს—ჩხენკელი და ფესხიშვილი. ვერავინ შეიტანს იქვს იმაში, რომ არც მუსსავატელებს, არც დაშნაკელებს და მით უფრო არც ჩხენკელ-ფესხიშვილს არ აკლდათ ეროვნული გრძნობის სიყვარული. მაგრამ ისტორიული ფაქტი ისეთია, რომ ხსენებულ ძალთა კომბინაცია დაირღვა, მათ სეიმში ერთმანეთი ვერ გაიგეს, განმორდნენ თავიანთ თეთრს დარბაზს მეგობრულად და მეორე დღესვე გამოეწყვეტენ საზღვრებზე, როგორც დაუძიხებელი მტერნი.

დღეს ეს შავი ძმანი (მუსსავატელები, დაშნაკელები და ძეხ შეევიკები) ფეფის დიპლომატიას ჰალეოლოგის ლოცვა-კურთხევით დაქორწინებულნი ანიან და ერთმანეთს ეო აგონდებათ და ან განგებ არ უნდათ გიიგონ, რომ ზათი თაილი საკარძლების დამსხვრევა ამიერ-კავკასიაში კომუნისტებს კი არ ძოუზდენიათ, არამედ ზათი დაღუპვა ეოსებითად და ბაძდვილად ზათი ერთმანეთისადმი ქიშპობის, დაუდგობლობის და სისტემატიური ომის ძედეგია.

ბაგნენებულ ძალებს იუდი ვისაც აქვს, ჩვენ ის ძიგვაჩნია ვუსდგროკიდათ, რომელსაც ვერ ძოვსთხოვთ დიდ პოლიტიკურ საკითხების მეცნიეოულ ანალიზს. აქ იყვნენ ერთმანეთი შესჭამეს, ხელძეორედ ძოვლეს ერთმანეთა მეიყვარებენ? საღდი უნდა ვიყოთ ეს ვირწმუნოთ. ძუსსავატიზმი, დაშნაკიზმი, ძეხშევიზმი შეურიგებელი კომბინაციაა, მათი ერთ ტაფაში მოთავსება მხოლოდ ფილისტერის გონებას შეუძლია, პოლიტიკურ ავანტიურისტს, ისეთ ხალხს, როგორც ბრიანი და პალეოლოგია.

ამ მხრივ კომუნიზმს დიდი უპირატესობა აქვს. ამიერ-კავკასიის ფედერაცია, როგორც სოციალ-ეროვნული და ეროვნული ორგანიზაცია გაცილებით ძეტი რეალური ფაქტია, ვიდრე ილიუზია, რომელსაც ეოთი ბერხემალი აქვს, ერთი ტვინი და ერთი ნებისყოფა. ეს ჩოხჩა—კომუნიზმია. პოლიტიკურად შეუძლებელია ამ ძლავრ ორგანიზაციას ახგარიში არ გაუწიოთ, მისი ძოვლენა არ ავსხნათ, როგორც დიდი ისტორიული ძოვლენა.

ამგვარად, ამიერ-კავკასიის ფედერაცია ძირძაგარი ანსებაა წინააღმდეგ ძირძომპალ ამიერ-კავკასიის სეიმისა და კომისარიატისა.

ძიუხედავად ჩვენი ასეთი დამოკიდებულებისა ხსენებულ ისტორიულ მოვლენისადმი, ჩვენ მხარი არ მიეცით ამიერ-კავკასიის ფედერაციას.*)

*) სტენოგრამის მე № 4-ში ადნუსხულია ჩვენი შესწორებანი. არ ვიცი ჩემს Lapsus calami-ს მიეწერება თუ ამბ. საშა გიგეკოლის lapsus linguae ს, ჩვენ ვაცავდით, თანახმად პარტიის და ფრაქციის დადგენილებისა ხაზოგადოდ საბჭოთა რესპუბლიკებია ფედერაციის აზრს, რომელშიაც დამოუკიდებელი საქართველო შევიდოდა უნუელოდ და არა როგორც ერთი ელემენტი ამიერ-კავკასიის ფედერაციის.

ო. დადიანი.

რა გვინდოდა და რა გვინდა ჩვენ? რისთვის შევიკავეთ თავი და რა დავსახეთ მომავლისათვის საქართველოს საბჭოების დამფუძნებელს კრებაში.

ჩვენთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს სხვა და სხვა საკითხების გამორკვევისას მთავარ პოლიტიკურ მომენტებს. პოლიტიკური პარტია ყოველ მიზეზს გარეშე უნდა სწყვეტდეს პოლიტიკურ მოვლენებს მახლობელ და შორეულ პერსპექტივების თვალსაზრისით. ჩვენთვის კი გარკვეულია ერთი სახელმძღვანელო აზრი: მთელი თანამედროვე რევოლიუცია დაიღუპება, როგორც ლოკალური მოვლენა, ან გაიმარჯვებს როგორც დიდი მასშტაბის საერთაშორისო რევოლიუცია და დიდი მასშტაბის საერთაშორისო პოლიტიკური კომბინაცია. მემარცხენე ფედერალისტთა პირველ ყრილობაზე საკითხი სწორედ ასე იქმნა დასმული, როცა ყრილობამ მთავარ კომიტეტს დაავალა მონაწილეობის მიღება საბჭოთა ფედერაციაში საზოგადოდ.

ჩვენი ყრილობის ამ დადგენილებას მეტად დიდი მნიშვნელობა აქვს. ჩვენ ვფიქრობდით ეხლაც ვფიქრობთ, რომ რევოლიუციამ განვლო მთელი რიგი საფეხური და ამ ჟამად ის მიდის, როგორც ეკონომიურის, ისე პოლიტიკურის ფორმების ჩამოყალიბების გზით. საერთაშორისო რევოლიუციის იდეა გულისხმობს საერთაშორისო პოლიტიკურ კომბინაციებს. ეს იმას ნიშნავს ჩვეულებრივ მოქალაქის ენაზე, რომ საერთაშორისო მოვლენისადმი ჩვენ ვერ მივალთ დღეს როგორც საქართველოა ფედერაციის თვალსაზრისით, ისე ვერც ამიერ-კავკასიის ან რუსეთის ფედერაციის შეხედულებით. საერთაშორისო რევოლიუციის შინაგანი, იმმანენტური ძოთხოვნილებაა ზოგადი პრინციპში კონკრეტიული შინაარსის მოთავსება და ჩვენთვის სოელიად გასაგები და მისაღები იყო, როცა 1921 წლის დეკემბერში მოსკოვში ლარინის წინადადებით საფედერაციო კომისიის ჩაეყარა საფუძველი, რომელმაც რუსეთის ფედერაცია კი არ უნდა შეასწოროს, არ ჩამოაყალიბოს, არამედ R. C. Ф. C. P. შესცვალოს საზოგადოდ C. Ф. C. P.—ესე იგი საბჭოთა რესპუბლიკების ფედერაციით განყენებულად, იმის აღუნუსხველად საქართველოსი ეგი, რუსეთის თუ ავსტრიის, ეს პრინციპი მიღებულია მოსკოვის მიერ როგორც სახელმძღვანელო პრინციპი და ეგი სავსებით ეგეკვე, რაც ითქვა ჩვენს პარტიულ ყრილობაზე და ჩვენს დადგენილებაში.

ამნაირად, ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა ფედერაცია ჩვენ მიგვაჩნია, როგორც გარდამავალი ორგანიზაცია, დროებითი პოლიტიკური კომბინაცია და არა საბოლოოდ დამთავრებული, ჩამოყალიბებული ფედერატიული კავშირი. იმიტომაც, რომ ეს კავშირი ძალიან დროებითია, ხოლო განსაკუთრებით იმიტომ, რომ საქართველო, როგორც მთლიანი, გარკვეული პოლიტიკური ორგანიზაციი, ჩაერიოს საერთაშორისო ორომტრიალში. ჩვენ „მივდიეართ“ საერთო „ფედერაციის ოჯახში, სადაც ფედერაცია ნამდვილი დამოუკიდებელი, აქტიური და დინამიური იქნება, ნაცვლად ქვაზი დამოუკიდებელი და პასიური ლოკალური ფედერაციების.

ჩვენი სისტემატიური ქადაგების, ბრძოლის საგანია და დარჩება საერთო ფედერაციაში არა ამიერ-კავკასიის გზით სიარული, არამედ ქართული გზით. ეს სრულებით არ ნიშნავს დემონსტრაციას გადაქარბებული ეროვნული გრძნობისა. არა, ჩვენ მუდამ, ჩვენი პარტიის 20 წლის განმავლობაში ურყევ დებულებად მიგვაჩნდა ეროვნული ეგალიტარიზმის პრინციპის გატარება ფედერაციაში, ესე იგი ყოველი ეროვნული ორგანიზმის თანასწორ უფლებოვანი მონაწილეობა ფედერატთა ოჯახში; ამიერ-კავკასიის ფედერაციის პრინციპი უარყოფაა ამ ერთად ერთ სოციალისტურ ფედერატიულ დებულებისა, იგი ფოკუსი საქართველოს სრული ხმის მიჩქმალვისათვის და ამიტომ ჩვენ ისევ იმ დებულების ვქადაგებთ, რომელსაც მუდამ ემსახურებოდით და რაიცა ალიარა ჩვენმა პირველმა ყრილობამ:—საბჭოთა ფედერაციისაკენ საქართველოს გზით!

თედო ლალონი.

თებერვლის რევოლიუცია

ყოველ დიდ ისტორიულ მოვლენებს, ღრმა სოციალ-პოლიტიკურ ცვლილებს აქვს თავისი მოსამზადებელი საფეხური. დიდი სოციალური ტრანსფორმაცია და პოლიტიკური ხასიათის გარდატეხა არ ხდება ხელის ერთის დაკვრით. არ იქმნება იგი არ შემთხვევით ფაქტორების ზეგავლენით, გაუთვალისწინებელი მიზეზების საშუალებით. ბუნებამ არ იცის ნახტომები, მით უმეტესად სოციალ ცხოვრებამ. ისტორიულ ვითარებაში ფაქტთა რიგები ეყრდნობა ერთმანეთს პრაგმატიულად; განსაზღვრული ისტორიული ფაქტი სოციალ-პოლიტიკურს ცხოვრებაში მიზეზობრივის პრინციპის საზრისით თან ჰგულისხმობს მთელ წყობებს ისეთ აქტებისა, რომელიც ქმნის, ამზადებს ნიადაგს მისი შემდეგი განვითარებისათვის. ასეთი მნიშვნელობისაა ოქტომბრის გადატრიალებისათვის თებერვლის რევოლიუცია.

თებერვლის რევოლიუცია არსებითად იყო ბურჟუაზიული რევოლიუცია. მისი ხასიათი და შინაარსი კაპიტალისტების კლასიურ ინტერესების გამოხატვას ეყრდნობოდა უმთავრესად. არც შეიძლება სხვანაირად ყოფილიყო, რადგან რევოლიუციის განვითარების საქმე არ ეკავა ხელში პროლეტარულ მასსებს, რადგან რევოლიუციის სათავეში მოიკალათეს თავი ბურჟუაზიულ-კაპიტალისტურმა და სოციალ-თეფორმისტულმა წრეებმა. როძიანკო—კერენსკი—წერეთელი—აი ვინ ქმნიდნენ თებერვლის რევოლიუციის ისტორიას.

პირველ ხანებში აქტიურ როლს თამაშობდა ბურჟუაზია რევოლიუციის მსვლელობასა და მისი განმტკიცების საქმეში. იგი დიდ პრეტენზიებს აცხადებდა რევოლიუციის მონაპოვარზე. მართლაც, ბურჟუაზიას ჰქონდა ამის გამართლების ერთგვარი საფუძველი. რუსეთის ბურჟუაზიული კლასი არ იყო ძლიერი დასავლეთ ევროპის ბურჟუაზიასთან შედარებით. სუსტი იყო მისი გავლენა სახელმწიფოს პოლიტიკაზე და მონარქიულ ხელისუფლებაზე. ამის მიზეზი რუსეთის განსაკუთრებულ ეკონომიურ პირობებშია ჩამარხული. ეკონომურ წარმატების დარგში რუსეთი მუდამ უკან მისდევდა ბურჟუაზიულ ევროპას, იგი იდებდა მაგალითებს „დაწინაურებულ“

კაპიტალისტურ სახელმწიფოებისაგან. საკუთარი ინდუსტრიალი წარმოების შედარებით დაბალ საფეხურზე დაყენებამ, რუსეთში შექმნა ძლიერი კადრი დასავლეთ ევროპის კაპიტალისტებისა, რუსეთში ეროვნულ კაპიტალის მაგიერ, ევროპის კაპიტალი გამეფდა. ამიტომ თავიდანვე რუსეთის ბურჟუაზიისათვის სრული, განუსაზღვრელი განვითარების გზები დაიხშო. „ბურჟუაზიაც არ წარმოადგენდა ერთ მთლიანს, ორგანიზაციულ ძლიერ მთელს, რომელსაც შეეძლო ინგლისის ბურჟუაზიის მსგავსად შეეკვეცა მეფის ძლიერი ფრთები, გადაეკრელი, გინდ შესამჩნევი როლი ეთამაშა სახელმწიფო პოლიტიკაში. ბურჟუაზიის ასეთი მდგომარეობა ეტენებრივად ქმნიდა მისი ოპოზიციურ კლასად გახდომის აუცილებლობის საფუძვლებს. მოკლედ, რუსეთის ბურჟუაზია მონარქიულ რეჟიმისადმი რევოლიუციონურად იყო განწყობილი. რაში გამოიხატებოდა ბურჟუაზიის ასეთი „რევოლიუციონური განწყობილება“, რა შეადგენდა მისი უახლოეს პრაქტიკულ მიზანს და რას შეიცავდა მისი „ოპოზიციის“ დანიშნულება? ცხადია, მონარქიულ ტახტის დამხობას და მის ნანგრევებზე საკუთარ ბატონობის აგებას, დემოკრატიულ რესპუბლიკის აშენებას. ამ ნიადაგზე იბრძოდა რუსეთის კაპიტალისტთა კლასი. ეს შეადგენდა მისი „რევოლიუციონერობის“ ძოლიერების alfa-სა omega-ს.

რუსეთის მშრომელთა კლასის წინაშე გადაშლილი იყო ორი ფრონტი საბრძოლველად: მონარქიის დამხობა და ბურჟუაზიის პოლიტიკო-ეკონომიურ ძლიერების მოსპობა-განადგურება. პირველ ფრონტზე მასთან ერთად ბურჟუაზიაც აწარმოებდა საომარ ოპერაციებს. ეს ფრონტი იყო საერთო სტრატეგიული პუნქტი. იქ კეთდებოდა საერთო საქმე. მონარქიულ რეჟიმის ლიკვიდაციით დაინტერესებული იყო ორივე მოწინააღმდეგე კლასი. გამონახულ იქმნა მოქმედების საერთო პლატფორმა, მთლიანი ბლოკი შესდგა, მოიხახა ინტერესთა ჰარმონია საერთო მტრის—მეფის წინააღმდეგ მიმართული.

1917 წლის თებერვლის უკანასკნელი დღეები საერთო მიზნის რეალიზაცია იყო. მონარქიის ტახტი სამუდამოდ დაიმხო. მისი ადგილი თავისუფალი დარჩა. ვის უნდა დაეკავა ის? ბურჟუაზია თავის ჰეგემონიის გავრცელებას ძოითხოვდა. მშრომელთა კლასი თავის გაბატონებას სცდილობდა. აქ მეეჯახა ძოწინააღძდეგე ინტერესები, დაირღვა შეთანხმების ჰარძონია. მშრომელთა კლასის წინაშე სიხემატოგრაფის სისწრაფით ბრძოლის ახალი ასპარეზი გაიშალა, ბურჟუაზიასთან საბრძოლველი ფრონტი. ძაგრამ... სოციალ-ოპორტიუნისტების და რეფორმისტების წყალობით, ლელო ბურჟუაზიამ გაიტანა. მისი ბატონობა, კოალიციურ მთავრობის სახით, ოქტომბრამდე გაბანგრძლივდა.

ამრიგად, თებერვლის რევოლიუციის შინაბუნება არსებითად ბურჟუაზიული, ანტიმუშური ხასიათის და მიმართულების იყო. მისი ძოკლე ისტორია სავსეა მთელ რიგ ანტისოციალისტურ ხასიათის ძრძენტებით. რას ძოითხოვდა ტანჯული ხალხი რევოლიუციისაგან? ძიწას და თავისუფლებას. რატომ ეგებებოდნენ რუსეთის ფარგლებში ძოკცეული დამონავებული ერები თებერვლის გადატრიალებას დიდის ენტუზიაზმით, ალფრთოვანებით? რა თქმა უნდა იმიტომ, რომ იგი ფიქრობდა ამ აქტით იმპერიალისტურ ბრეკალებისაგან განთავისუფლებას. არც აგრარული საკითხი, არც ეროვნული პრობლემა გადასჭრა თებერვლის რევოლიუციამ. გლეხებმა ვერ მიიღეს მიწა, ვერ მიადწიეს აგრარული არისტოკრატიის ძლიერებას განიავებას „კულაკების“ ძოსპობას. „სოციალისტი“ ძიწათმოქმედების მინისტრი ჩერნოვი დამფუძნებელი კრების მოწვევამდე საკითხის გადაუჭრელობით ქმნიდა რევოლიუციონურ მასაში უკმაყოფილებას, მშრომელთა კლასის რევოლიუციისადმი შეურყეველი რწმენის სიძლიერის ძალზე შენელებას, ე. ი. რეაქციონურ ძალების და ბურჟუაზიულ-არისტოკრატიულ წრეების გავლენის კლასიურ ბატონობის პიროობებს ამზადებდა. ანალოგიურ მდგომარეობაში იყო ეროვნული ერთეულები. საზოგადოდ, რევოლიუციის ხასიათი ეროვნულ საკითხისადმი დამოკიდებულებაში აშკარავდება უმთავრესად. ბურჟუაზია ეროვნული თავისუფლების დაუნდობელი ძტერია, იგი ამ საკითხში გაუსწორებელი ნიჰილისტია. და აი თებერვლის რევოლიუცია მოგვევლინა დაჩაგრულ ერების განთავისუფლების საქმეში, როგორც განსახიერება ბურჟუაზიულ ანტინაციონალი იდეოლოგიის. პოლონეთის, ფინეთის და განსაკუთრებით,—უკრაინის სამართლიან ეროვნულ მოთხოვნილებებს ბ-ნი კერენსკი ძუშტით დაემუქრა. მაშასადამე, თებერვლის რევოლიუციამ მოახდინა სოციალ-პოლიტიკურ საკითხების კარდინალი გადაქრის სრული იზოლიაცია. მან ურცხვად და უშიშრად ძირს დახარა მშრომელთა კლასის ძიერ აფრიალებული დროშა, რომელსაც ეწერა: ეკონომიური და ეროვნული თავისუფლება, სოციალიზმი და ფედერალიზმი.

ოქტომბრის გადატრიალება ლოლიკური შედეგია თებერვლის რევოლიუციის საბედისწერო შეცდომების. თებერვლის რევოლიუციას იმ მხრივ აქვს ჩვენთვის მნიშვნელობა, რომ მან ხელი შეუწყო, მოუმზადა ნოყიერი ნიადაგი, საიმედო ყავარჯენი შეუქმნა ოქტომბრის რევოლიუციას. სხვა და სხვა რანგის და ჯურის ბურჟუაზიულ წრების „კრატია“ შეცვალა მშრომელთა კლასის საბჭოების ბატონობაც რუსეთის ცხოვრებაში გასაკუთრებულ პირობებით არის შექმნილი.

1905 წლის რევოლიუცია არსებითად წარმოადგენდა შეიარაღებულს ბრძოლას ცარიზმსა და სოციალისტურ დემოკრატიის შორის. ბურჟუაზია აქ პირველად ნეიტრალური როლი ითამაშა, შემდეგ კი აშკარად და გარკვევით მიემხრო ცარიზმს და მასთან ერთად სისხლის მორევში ჩაიძირა რევოლიუცია. 1917 წელს კი რუსეთის ბურჟუაზია აქტიურად მიემხრო პროლეტარიატს და ცარიზმის ბატონობა სამარადისოდ დასამარა და შემდეგში ამ პროცესს თითონაც გადაყვა.

რუსეთის ბურჟუაზიის ასეთი სხვა და სხვა ტაქტიკა და საომქმედო გეზი ისტორიულ რევოლიუციების ხანაში იხსნება იმ ობიექტიური პირობებით, რომელშიც ფაქტიურად იმყოფებოდა უბარ-მაზარი სახელმწიფო.

რუსეთის ბურჟუაზიული კლასის განვითარება და გარკვეულად ჩამოყალიბება, როგორც პოლიტიკური ძალის, ნელის ტემპით ვითარდებოდა და მას დასწრო პოლიტიკურს ასპარეზზე გამოსვლა გარკვეული მიზნებითა და პროგრამით მისმა მოწინააღმდეგე—სოციალისტურმა დემოკრატიამ. ბურჟუაზიის აქტივობა და მისი საომქმედო პროგრამა გრდემლისა და რკინის შორის მოემწყვდა. მისი მარჯვენა მხრით იდგა ცარიზმის სახელმწიფოებრივი აპარატი, მთელი თავისი დახავსებული სოციალ-პოლიტიკური შინაარსით, ძეორე მხრით, კი—სოციალისტური პარტიები, რომელთა ორგანიზაციებს მშრომელი დემოკრატიის უდიდესი არმია შეადგენდა.

რუსეთის ბურჟუაზია ამ ორ რეალურ ძალთა შორის იყო მოქცეული და მას არ ჰქონდა საშუალება აქტიური პოლიტიკური მოქმედებისა. რევოლიუციონური ბრძოლის დაწყება—ფაქტიურად ნიშნავდა მისი მესაფლავე კლასის გაძლიერებასა და გამაგრებას, რაც მისთვის არ იყო ხელსაყრელი. სხვა გზით კი ცარიზმის შერყევა და პოლიტიკური მართვა-გამგეობის ბურჟუაზიის ხელში გადაცემა შეუძლებელი იყო. ბურჟუაზიამ ასეთს პირობებში მოქნილს ტაქტიკას მიმართა: მან იდეური იარაღით ბრძოლა გამოუცხადა ცარიზმს და სიტყვიერად აკრიტიკებდა მთელს მის სოციალ-პოლიტიკურს წყობილებას ფაქტიურად იარაღით ხელში ეუპირისპირდა პროლეტარიატს და გადამჭრელს ბად, მშრომელი ხალხის დიქტატურად. ბურჟუაზიული რევოლიუცია სოციალისტურში გადავიდა, თებერვალი ოქტომბერში გარდაიქმნა. ერთის სიტყვით, თებერვალი მოგვევლინა ოქტომბრის მოსამზადებელ საფეხურად, ოქტომბრის პროლოგად. ისტორიისათვის არ არის უცნობი ასეთი შემთხვევები. საფრანგეთის 1789 წ. თებერვლის რევოლიუცია მიუკილებელი ეტაპი იყო 1871 წ. მარტი—აპრილის, პარიზინ კომუნის დღეების. განსხვავება დროის ინტერვალებშია. უკანასკნელ მოვლენებს ჰყოფს ერთმანეთისაგან მთელი 62 წელი, ხოლო თებერვლისა და ოქტომბრის რევოლიუციას რუსეთში—8 თვე. ამაშია რუსეთის მშრომელთა კლასის ძალიერება.

დიახ, თებერვლის რევოლიუციას აქვს დიდი [illegible]—თანამედროვე რევოლიუციის მესვეური მშრომელთა კლასი—პროლეტარიატი და გლეხობა უყურებს მას როგორც მასალას გაკვეთილს, მაგალითს, რომლის გადახედვით შესაძლოა უამრავი შეცდომების აცილება ეკონომიურსა და პოლიტიკურ საკითხების გადაწყვეტა და მათი პრაქტიკულად განხორციელების დარგში.

გ. მუშიშვილი.

თებერვლის რევოლიუციის მნიშვნელობა*)

ორი დიდი დატა აქვს რუსეთის რევოლიუციას. ეს არის თებერვალი და ოქტომბერი. ეს ორი მომენტი რუსეთის დიდი რევოლიუციისა მაგარი ისტორიულის ჯაჭვებით არიან ერთი მეორეზე გადაბმულნი და მათი დაცილება ერთმანეთისაგან შეუძლებელია. თებერვლის რევოლიუცია არის პრელიუდია ოქტომბრის დიდი აქტისა. მეორე პირველის გარეშე შეუძლებელი იყო მომხდარიყო. თებერვლის რევოლიუცია შეიქმნა გზად და ხიდად ოქტომბერში მომხდარ გადატრიალების. პირველმა, ისტორიულ ცხოვრების ვითარების გამო, შეამზადა ობიექტიურად და სუბიექტიურად ნიადაგი მეორესათვის. ოქტომბრის რევოლიუციის ლოკომოტივი საგრძნობის ტემპით თებერვლის რიცხვებში ამოძრავდა, შვიდი თვის დაუცხრომელი მუშაობის შემდეგ. მან თავისი ენერგიის მაქსიმუმის გამოჩენა ოქტომბერში შესძლო და ამ თვიდან მისი მოძრაობა პირდაპირის გზებით მიეშურება საერთაშორისო სარბიელისაკენ.

თებერვლის რევოლიუციის რეზულტატი და მისი აუცილებელი გაგრძელება შეიქმნა ოქტომბრის რევოლიუცია, რომელმაც ახალი სახე მისცა და მსოფლიო ახალს შესაძლებლობის წინაშე დააყენა.

ამ ქამად შეუძლებელია თებერვლის რევოლიუციის ისტორიული ღირებულება მთელი თავისი უარყოფითი და დადებითი თვისებებით სავსებით ალინიშნოს საგაზეთო წერილში. მაგრამ ამ რევოლიუციის ხუთი წლის თავზე საჭიროა ზოგიერს შტრიხებში მაინც ალინიშნოს ის, რაც ამ [illegible]ებდა თებერვლის მოძრაობას; მით უფრო, რომ ამ მოძრაობას ჩვენს საზოგადოებრივს წრეებში საკმაოდ მოზრდილი ნაწილი ყავს მემარჯვენე სოციალისტების სახით, რომელნიც თავისი საომქმედო გეგმებს ძველებურ ლოზუნგებს უკავშირებენ. შემდეგი განვითარება ამ რევოლიუციისა დამდუპველად მიაჩნიათ ჯაკობრიობისათვის.

თებერვლის რევოლიუცია თავისი შინაარსითა და მასში მოქმედ ძალების მიხედვით გარკვეული ბურჟუაზიული ხასიათისა იყო. იგი განსაზღვრულს ისტორიულს პირობებში წარმოიშვა, როდესაც საერთაშორისო ომმა თავის მოქმედების ქაელში ჩაითრია მთელი მსოფლიო და დაღეფა მისი წინმსვლელობის ტრაგერიები. ომმა გამოაშკარავა მებრძოლ სახელმწიფოთა შინაგანი ენერგია და მოითხოვა მისგან მაქსიმუმი ძალის გამოჩენა. ასეთი აქტის ღირსეულად დაგვირგვინება შესძლეს იმ ქვეყნებმა, რომელთა სოციალ-პოლიტიკური და ეკონომიური წყობილება ახალ კაპიტალისტურ საფუძვლებზე იყო აგებული.

რუსეთი, როგორც ჩამორჩენილი ეკონომიურად და ცარიზმის ძირმომპალ ფუძეებზე აგებული საერთაშორისო ომის პირველ წამოკვრიდანვე დაიშალა და ვერ გამოამეავნა ის აუცილებელი ენერგია, რომელსაც ითხოვდა მისგან ბრძოლის ღმერთი. რუსეთში არსებული სოციალ-პოლიტიკური წყობილება და მთელი მისი აპარატი მიეღებული შეიქმნა საერთაშორისო ომის წარმოებისათვის და ამ დიდ პროცესში გამოაშკარავდა მთელი მისი შინაგანი წინააღმდეგობა.

ომმა გამწვავა რუსეთის სოციალურ კლასთა ურთიერთობა და ნაცვლად სოციალური ბავისა, რაც განაკუთრებით ომის პირველ ხანებში მიადწიეს ევროპის მებრძოლმა სახელმწიფოებმა, რუსეთი მისაგან სოციალურ კონფლიქტების წინაშე დადგა და შინაური ძალთა ბიდალში დაიქსაქსა მისი ენერგია.

რუსეთის სოციალური წყობილების უმთავრეს ფენებს წარმოადგენდნენ: მსხვილი ბურჟუაზია, წვრილ ბურჟუაზიული ელემენტები და სოციალური დემოკრატია (პროლეტარიატი და მშრომელი გლეხობა).

თებერვლის რევოლიუციის დასაწყისში და მის ვითარებაში ამ სოციალურმა წრეებმა აქტიური როლი ითამაშეს და თითქმის შეერთებულის ძალით გამოვიდნენ რევოლიუციონური აქტით ცარიზმის წინააღმდეგ. როგორ უნდა ავხსნათ სოციალური წრეების ასეთი სოლიდარობა რევოლიუციის პირველ დღეებში?

ამ გარემოებას მეტად მნიშვნელოვანი ისტორიული მიზეზები აქვს, რომელიც ჩერნოვი დამფუძნებელი კრების მოწვევამდე საკითხის გადაუჭრელობით ქმნიდა რევოლიუციონურ მასაში უკმაყოფილებას, მშრომელთა კლასის რევოლიუციისადმი შეურყეველი რწმენის სიძლიერის ძალზე შენელებას, ე. ი. რეაქციონურ ძალების და ბურჟუაზიულ-არისტოკრატიულ წრეების გავლენის კლასიურ ბატონობის პიროობებს ამზადებდა. ანალოგიურ მდგომარეობაში იყო ეროვნული ერთეულები. საზოგადოდ, რევოლიუციის ხასიათი ეროვნულ საკითხისადმი დამოკიდებულებაში აშკარავდება უმთავრესად. ბურჟუაზია ეროვნული თავისუფლების დაუნდობელი ძტერია, იგი ამ საკითხში გაუსწორებელი ნიჰილისტია. და აი თებერვლის რევოლიუცია მოგვევლინა დაჩაგრულ ერების განთავისუფლების საქმეში, როგორც განსახიერება ბურჟუაზიულ ანტინაციონალი იდეოლოგიის. პოლონეთის, ფინეთის და განსაკუთრებით,—უკრაინის სამართლიან ეროვნულ მოთხოვნილებებს ბ-ნი კერენსკი ძუშტით დაემუქრა. მაშასადამე, თებერვლის რევოლიუციამ მოახდინა სოციალ-პოლიტიკურ საკითხების კარდინალი გადაქრის სრული იზოლიაცია. მან ურცხვად და უშიშრად ძირს დახარა მშრომელთა კლასის ძიერ აფრიალებული დროშა, რომელსაც ეწერა: ეკონომიური და ეროვნული თავისუფლება, სოციალიზმი და ფედერალიზმი.

ოქტომბრის გადატრიალება ლოლიკური შედეგია თებერვლის რევოლიუციის საბედისწერო შეცდომების. თებერვლის რევოლიუციას იმ მხრივ აქვს ჩვენთვის მნიშვნელობა, რომ მან ხელი შეუწყო, მოუმზადა ნოყიერი ნიადაგი, საიმედო ყავარჯენი შეუქმნა ოქტომბრის რევოლიუციას. სხვა და სხვა რანგის და ჯურის ბურჟუაზიულ წრების „კრატია“ შეცვალა მშრომელთა კლასის საბჭოების ბატონობა.

1917 წლის თებერვლის უკანასკნელი დღეები საერთაშორისო ომის რეალიზაცია იყო. მონარქიის ტახტი სამუდამოდ დაიმხო. მისი ადგილი თავისუფალი დარჩა. ვის უნდა დაეკავა ის? ბურჟუაზია თავის ჰეგემონიის გავრცელებას ძოითხოვდა. მშრომელთა კლასი თავის გაბატონებას სცდილობდა. აქ ძეეჯახა ძოწინააღძდეგე ინტერესები, დაირღვა შეთანხმების ჰარძონია. მშრომელთა კლასის წინაშე სიხემატოგრაფის სისწრაფით ბრძოლის ახალი ასპარეზი გაიშალა, ბურჟუაზიასთან საბრძოლველი ფრონტი. ძაგრამ... სოციალ-ოპორტიუნისტების და რეფორმისტების წყალობით, ლელო ბურჟუაზიამ გაიტანა. მისი ბატონობა, კოალიციურ მთავრობის სახით, ოქტომბრამდე გაბანგრძლივდა.

ამრიგად, თებერვლის რევოლიუციის შინაბუნება არსებითად ბურჟუაზიული, ანტიმუშური ხასიათის და მიმართულების იყო. მისი ძოკლე ისტორია სავსეა მთელ რიგ ანტისოციალისტურ ხასიათის ძრძენტებით. რას ძოითხოვდა ტანჯული ხალხი რევოლიუციისაგან? ძიწას და თავისუფლებას. რატომ ეგებებოდნენ რუსეთის ფარგლებში ძოკცეული დამონავებული ერები თებერვლის გადატრიალებას დიდის ენტუზიაზმით, ალფრთოვანებით? რა თქმა უნდა იმიტომ, რომ იგი ფიქრობდა ამ აქტით იმპერიალისტურ ბრეკალებისაგან განთავისუფლებას. არც აგრარული საკითხი, არც ეროვნული პრობლემა გადასჭრა თებერვლის რევოლიუციამ. გლეხებმა ვერ მიიღეს მიწა, ვერ მიადწიეს აგრარული არისტოკრატიის ძლიერებას განიავებას „კულაკების“ ძოსპობას. „სოციალისტი“ ძიწათმოქმედების მინისტრი ჩერნოვი

*) ეს წერილი დაწერილი იყო მარტის 12-ის ნომრისათვის, მაგრამ გაზეთის დროებით შეჩერების გამო იბეჭდება დღეს.

რედ.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა პირველი ყრილობა

(მერვე სხდომა მარტის 2-ს)

საადგილ-მამულო პოლიტიკა

(ამხ. ფ. მახარაძის მოხსენება)

(გაგრძელება)

ამხანაგებო, მე დაწვრილებით არ შევჩერდები ამ საგანს, ვინაიდგან მე მგონია თქვენთვის ეს ახალი არ არის. ახლა მე შევჩერდები რამდენიმეთ ჩვენი სასოფლო მეურნეობის მდგომარეობაზე. ჩვენი ქვეყანა, როგორც იცით, ცნობილია როგორც პურისა და ღვინის ქვეყანა, [illegible] სასოფლო მეურნეობის ქვეყანა. საუბედუროთ, ეს მხოლოდ ჯერ-ჯერობით არ მართლდება, თქვენ იცით, რომ უკანასკ[illegible] დროს 20—25 წლის განმავლ[illegible] საქართველო საწილობრივ იკვებებოდა უცხოეთიდან შემოტ[illegible] პურით. უნდა ჩაითვალოს ჩვენ [illegible] ეს, რომ ჩვენი ხალხი ვერ იკვებება თავის საკუთარ მიწაზე მოწეულ პურით, ეს არის ჩვენი სიგლახე, ჩვენი დაბეჩავება, ჩვენი მეურნეობის ჩამორჩენა, ჩვენ[illegible] ისეთი პირობებია პურის, სიმინდის [illegible] მომენტებში ზურგს უმაგრებდა მეფის მთავრობას რევოლიუციის გამანადგურებელ მოძრა[illegible]აგან. ასე მოიქცა რუსეთის ბურჟ[illegible] 1905 წ. და ასეთი დამოკიდებულ[illegible] შეცვლელი იყო 1917 წლის რევოლ[illegible]ციამდე. ბურჟუაზიამ ამ ტაქტიკით გაიარა ნაკლები ძსხვერპლი და იმ ძალას ძიემხრო, რომელიც არ ემუქრებოდა მის არსებობას.

მაგრამ პირობები და ობიექტიური გარემოება შეიცვალა 1914—17 წლების განმავლობაში. რუსეთი საერთაშორისო ომის ბადეში გაეხვა. ბურჟუაზია სავსებით უთანაგრძნობდა და ცდარს უჭერდა ძველი მთავრობის საომარს პროგრამას და იმ მიზნებს, რომლისათვისაც ატარებდა საერთაშორისო ეარტესილი. ცარიზმის „იმპერიალისტური პროგრამა სავსებით მისადგები შეიქმნა ბურჟუაზიისათვის და იგი ძალში თავისი უდიდეს მიზნების განხორციელებას ელოდავდა. ამიტომ რუსეთის ბურჟუაზიამ კადეტების სახით ისტორიულად და თეორიულად დაასაბუთა ცარიზმის იმპერიალისტური გეგმები. აქ სრული იდენტურობა არსებობდა ცარიზმსა და ბუოუეუაზიის შორის. მაგრამ პროგრამაში ეგივეობა და თანხმობა პრაქტიკულად მისი განხორციელების დროს სხვა სახეს დებულობდა. ბურჟუაზია გარკვევით ხედავდა, რომ ძველს მთავრობას თავისი დახავსებული სახელმწიფოებრივი აპარატით გაძარჯვებისაკენ კი არ მიყავდა რუსეთი, არამედ დამარცხებისაკენ. შექმნილ ობიექტიური გარემოება საშინელი მომავლის პერსპექტივებს უშლიდა თვალწინ რუსეთის ბურჟუაზიას და ამის უმთავრესი დამხმარე იყო ის პოლიტიკური გეგმა და დროებრივ[illegible] სახელმწიფოებრივი აპარატი, რომელსაც ატარებდა ცხოვრებაში ცარიზმი. ბურჟუაზია გადამჭიდელ მოძრაობის წინაშე დადგა: ან მთავრობასთან ერთად სრული განადგურებისა და უფსკრულისაკენ, ან პოლიტიკური ძალა-უფლების ჩამორთმევა და სახელმწიფოებრივი წყობილების გაჯანსაღება. ძაშინდელს სოციალურს ურთიერთობაში ეს ნიშნავდა პროლეტარიატის მხარეზე თავისი გეზის გადმოხრას და მისი დახმარებით ძველი მთავრობისაგან პოლიტიკური მმართველობის ჩამორთმევას ბურჟუაზიის საკუთარ სასარგებლოდ. ამიტომ ბურჟუაზია იძულებული შეიქმნა პროლეტარიატთან ერთად რევოლიუცია მოეხდინა პოლიტიკური ბაღ, მშრომელი ხალხის დიქტატურად. ბურჟუაზიული რევოლიუცია სოციალისტურში გადავიდა, თებერვალი ოქტომბერში გარდაიქმნა. ერთის სიტყვით, თებერვალი მოგვევლინა ოქტომბრის მოსამზადებელ საფეხურად, ოქტომბრის პროლოგად. ისტორიისათვის არ არის უცნობი ასეთი შემთხვევები. საფრანგეთის 1789 წ. თებერვლის რევოლიუცია მიუკილებელი ეტაპი იყო 1871 წ. მარტი—აპრილის, პარიზინ კომუნის დღეების. განსხვავება დროის ინტერვალებშია. უკანასკნელ მოვლენებს ჰყოფს ერთმანეთისაგან მთელი 62 წელი, ხოლო თებერვლისა და ოქტომბრის რევოლიუციას რუსეთში—8 თვე. ამაშია რუსეთის მშრომელთა კლასის [illegible] ძლიერება.

დიახ, თებერვლის რევოლიუციას აქვს დიდი [illegible]—თანამედროვე რევოლიუციის მესვეური მშრომელთა კლასი—პროლეტარიატი და გლეხობა უყურებს მას როგორც მასალას გაკვეთილს, მაგალითს, რომლის გადახედვით შესაძლოა უამრავი შეცდომების აცილება ეკონომიურსა და პოლიტიკურ საკითხების გადაწყვეტა და მათი პრაქტიკულად განხორციელების დარგში.

[illegible]ტიკური ა[illegible]ატის დასაპყრობლად. ამ [illegible]ოლიუციის მიზანი და გეგმა განსაზღვრული იყო ბურჟუაზიისათვის: მას ძველად რუსეთის პოლიტიკური ცხოვრების ბუტაფორია ენდა შეეცვალა და ევროპისა[illegible] რადიკალური გარდაქმნა [illegible] მოეხდინა რუსეთის სოციალურს ცხოვრებაში. ამ გეგმებით ბურჟუაზია გაუყვა პროლეტარიატს და პიოდელი ხნების განხმაგლობაში მათ შორის თითქოს სრული თანხმობა არსებობდა. ბურჟუაზიამ შეაძლო პოლიტიკური აპარატის ხელში ჩაგდება და ის იმ გეზით მიეგმართა, როგორც ამას ითხოვდა მისი სასიცოცხლო ინტერესები. პროლეტარიატს კი პოლიტიკური თავისუფლება მიანიჭა ტ ხასუფრალით გაუმასპინძლდა. მაგრამ რევოლიუციის პირველმა დღეებ[illegible] განვლო და, როდესაც შეუდგენ ცარიზმის ნანგრევებზე ახალი ყაიდ[illegible]ლების შენებას, აქ მთელი რიგი წინააღმდეგობისა ადიმართა რუსეთის სოციალურ ჯგუფებს შორის. მეფის მთავრობის დამხობის ხუთვილმა ეს კადეტები შეათანხმა და ისინი გაერთიანებულნი ფრონტით გამოვიდნენ საერთო მტრის წინააღმდეგ. მაგრამ ახალი სოციალ-პოლიტიკური წყობილების აგების საკითხმა მათ შორის ღრმა უფსკრული გახეთხარა და ამით რევოლიუციამ თავისი გარკვეული კლასიური, გზით იწყო მიმდინარეობა. შექმნილმა რეალურმა სინამდვილეს ბურჟუაზია და პროლეტარიატი დააშორა ერთმანეთს და მათ შორის გაღდუალი ხდუკვ ალიძარითა.

ასეთ უმთავრესი პოლიტიკური ბასითის საკითხი წარმოიჭრა რუსეთის რევოლიუციის წინაშე პოლიტიკურად გადასაჭრელად: ყოველი მთავარი დაუყოვნებლივ მოითხოვდა გადაჭრილსა და ხათელს პასუხს, მაგრამ ყოველი მთავარი რადიკალურად ამარეულა რევოლიუციის დამწყებ ძალებს ერთი-მეორესაგან: პირველი მთავარი შეხებოდა რუსეთის პოლიტიკურს ფორმას, მისს სახელმწიფოებრივს წყობილებას. ბურჟუაზიამ მოისურვა მთელი ძალა-უფლების ხელში ჩაგდება და კონსტიტუციონალური მონარქიის დამყარება. პირველ ხანებში პროლეტარიატი გაძოვიდა დემოკრატიული რესპუბლიკის ლოზუნგით. ბოლოს ბურჟუაზია იძულებული შეიქმნა რესპუბლიკანური ფორმა მიეღო. მისი ბატონობის ქვეშ ამ კითხვამ რადიკალურად დააშორა შემდეგში ეს ძალები

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დიოდა სხვა ძნ[illegible]ან პური, რომ აქ გადიდდა თითქოს დათესილ მიწის რაოდენობა, ვინაიდგან თითქმის სრულიად მოისპო თამბაქოს, ბამბის და სხვა ამგვარის და მეორე—უცხოეთიდან—ამერიკიდან მოტანილი სიმინდი შეიძლება აქ არ გამოდგეს, როგორც სათესლე მასალა. ყოველ შემთხვევაში შემოტანა, რასაკვირველია, ზმაინც აუცილებელია. თუ სათესლეთ არ გამოდგა, საკვებათ მაინც გამოდგება. ჩვენ მიღებული გვაქვს ავსტრალიიდან პური—ხორბალი, მაგრამ საუბედუროთ ესეც სათესლეთ არ გამოდგება და ისიც სათესლე სიმინდზე ან ხორბალზე უნდა გადავცვალოთ. წარმოიდგინეთ, რომ ჩვენი სტატისტიკა თუ რამდენად მართალია ამას ვერ გეტყვით, ყოველ შემთხვევაში ოფიციალური სტატისტიკა მოწმობს იმას, რომ 1915 წელთან შედარებით 1920 წელს, როცა აქ მენშევიკები იყვნენ 56,000 დესეტინით შემცირდა დათესილ ყანების რაოდენობა. რასაკვირველია ეს 56,000 დეს. დიდი რაოდენობა არ არის, მაგრამ საქართველოსთვის, სადაც 600,000 დესიატინას არ გადასცილებია დათესილ ყანების რაოდენობა, საშუალოთ რასაკვირველია ეს ციფრი საკმარისად საგრძნობი არის. მთავარი საგანი დღეს ჩვენში არის ამ დათესვის კამპანიის გატარება. უნდა ითქვას, რომ ამ მხრივ ჩვენ უფრო უმეტეს მდგომარეობაში ვართ, ვიდრე დამშეულ რუსეთი, ვინაიდგან იქ, ასეა თუ ისე, მაინც არის მარაგი, სადგანაც შეუძლია სახელმწიფოს მიაწოდოს ხახლსს სათესლე მასალა, ჩვენში კი არავითარი მარაგი სათესლე მასალისა არ არსებობს. ჩვენ შევეცადეთ შარშან ამ მარაგის დამზადებას, მაგრამ საუბედუროთ მოუსავლობამ ეს იმედი გაგვიცრუა. დღეს ჩვეს ვდგევართ მეტად მძიმე პირობეს წინაშე. შარშანდელმა მოუსავლობამ მეტად მძიმე პირობებში ჩააყენა მთელი ჩვენი ქვეყანა. რიგორც ვიცით, განსაკუთრებით იმერეთში, სათესლე სიმინდიც კი ნაკლებად მოიპოვება. ჩვენ გვაქვს მიდებული ზომები, მაგრამ რა თქმა უნდა სახელმწიფო ვერ შესძლებს საკვებით დაკმაყოფილის გლეხკაცობის საჭიროება ამ მხრით. სათესლე მასალა ჩვენ უნდა შემოვიტანოთ საზღვარ გარეთიდან, სხვა გზა არ არის, ამას წინ ეღობება ათასგვარი დაბრკოლება. ჯერ ერთი, რომ ამას დიდი საზვალება უნდა. ჩვენ გამოწერილი გვაქვს ორასი ათასი ფუთი სიმინდი, მაგრამ ეს არ კმარა. აქ საჭიროა დათესვის გარშემო

და პროლეტარიატმა ახალი ტიპის სახელმწიფოს, მუშათა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოს სისტემა დაუპირისპირა ბურჟუაზიის პარლამენტარიზმს.

მეორე საკითხი შეეხებოდა სოციალურსა და ეკონომიურ [illegible]ოგრამებს. აქაც მათ შორის [illegible] უბსკრული გაითხარა. ბურჟუაზია ეკონომიურ ცხოვრების ხელის შებვას ითაპირებდა და არ სურდა რაიმე რადიკალური ცვლილება გამოეწვია სოციალურს კლასთა დამოკიდებულების საქმეში. კერძო საკუთრების ხელშეუხებლობა და კაპიტალიტური ურთიერთობის მთელი თავისი შინაარსით დაცვა, ეი რა შეადგენდა ბურჟუაზიის სოციალურს პროგრამას. რევოლიუციის მიზანს ბურჟუაზიის პოლიტიკურსა და ეკონომიურს გამატონებაში ხედავდა ეს კლასი. მაგრამ ასეთს პროგრამას დაუპირისპირდა სიფლის მშრომელთა მიწის სოციალიზაციის მოთხოვნილებანი და ქალაქის პროლეტარიატი [illegible] [illegible] [illegible]

ბიც ადგილობრივი ორგანოებმა ხელში უნდა იყოს და იმავე დროს ბრის ტყეები პატარა უმნიშვნელო საჩეხი, ბუჩქნარები, სულ მცირე მნიშვნელობის, რომელიც შეიძლება კერძო კაცის ხელში დარჩეს. მეორე თითონ ტყის სარგებლობა. რა თქმა უნდა, რომ ეს საქმე ჯერ-ჯერობით საქართველოში ვერ შეეძლოთ მოგვეწყო კარგად. რამოდენიმე გამოცემულია ცირკულიარი, მაგრამ თქვენ იცით, რომ ყველაფერი დამოკიდებულია ადგილობრივ ხელისუფლებაზე, ადგილობრივ ჩვენ აგენტებზე.

თავმჯდომარე: რეგლამენტის ძალით თქვენ განკარგულებაში არის ათი წუთი.

ამხ. ფ. მახარაძე: მე მაღლე გავათავებ. მდგომარეობა ისეთია, რომ ადგილობრივი ორგანოები ვერ არიან თავის სიმაღლეზე, რასაკვირველია, ცენტრალური მთავრობა მარტო საქმეს ვერ მოაგვარებს. ჩვენ ვიცით, მაგალითად, რომ ტყის მცველებს, ტყის გამგეებს ხშირად დიდი საყვედური და საფრთხე ხვდებათ, შესაძლებელია ზოგიერთ შემთხვევაში, მაგრამ ყოველ შემთხვევაში ძალიან აუტანელი პირობებია. ამ ნიადაგზე ათასგვარი უსიამოვნებაა, უნდა მოიღოს ბოლო.

მიწად-მოქმედების კომისარიატი, როგორც ვამბობდი ზევით, თავის ფარგლებში შეიცავს ბრავად სხვა და სხვა დარგს. მე შეეგაჩერებ თქვენ ყურადღებას კიდევ ერთ გარემოებაზე, ერთ დარგზე. ეს არის საბეითლო განყოფილება. თქვენ იცით, მეურნეობა მჭიდროდ შეკავშირებულია საქონელთან, თუ პირუტყვი არ არის, უბარო, უცხენო კაცი, რასაკვირველია, ვერაფერს ვერ გააკეთებს. მეურნეობა ისთვის მიუწვდენელია. ამისათვის ანსებობს საბეითლო განყოფილება. საბუნებრით, ბევრი არ შემიძლიან გითხრათ რაც აწევს თავზე ამ განყოფილებას, რადგანაც დრო არ მაქვა, მე მივაქცევ თქვენ ყურადღებას იმას, რომ ეხლა ჩვენში გავრცელებულია საქონლის ქირი. ამ უკანასკნელ დროს ჩვენ გვესმის ყოველ მხრიდან, მოგვეშველეთ, მოგვეცით რაიმე საშუალება. თქვენ იცით, რომ არის დღეს ერთი საშუალება ამის წინააღმდეგ და ეს არის შრომის დამზადება. მაგრამ ამას უნდა დიდი თანხა. მე არ ვიცი თქვენ რამდენად გაცნობილი ხართ ამ საქმესთან, მაგრამ ეს თხოულობს დიდ კაპიტალს, ეს თხოულობს ჯანსაღ საქონელს იმავე დროს თხოულობს დიდ მეურნეობას, სჭირია დიდი საკვები მასალა, თივა, მუშაობა და მრავალი მუშა ხელი. გასული წლის განმავლობაში კომისარიატი ეხმარებოდა ამ საქმეს თავისი საკუთარი სახსრით. მაგრამ ეს არ არის საკვდარი ნიადაგი. თუ ჩვენ მოვაწყვეთ საქმე ისე, რომ მთელ საქართველოსთვის დავამზადეთ შრომა, ამას დასჭირდება დიდი თანხა. პირველ ჩვენ ყირიმობაზე, მიწის სამაზრო განყოფილებების და გლეხკაცობის ყირიმობაზე, რომელიც რამდენიმე კვირის წინ მოხდა, იყო ამის შესახებ მსჯელობა და შემუშავებულ იქნა პროექტი, რომლის თანახმად თითონ ხალხი ნატურით ეხმარება ამ შრომის სადგურს. ხალხის დახმარება გამოიხატება ნატურით დახმარებაში: მიაწოდოს საჭირო რაოდენობა საქონლის. ამ მიზნით ჩვენ გამოვიმუშავეთ კანონ პროექტი, რომ უზრუნველყოთ შრომის სადგური, საჭირო არის რვაასი სული საქონელი. ეს ოვაასი სული საქონელი უნდა განაწილდეს მთელ საქართველოში, ყველა მაზრებში იმის და მიხედვით, თუ რომელ მაზრაში რამდენი საქონელი ითვლება დაახლოებით. მე ვამბობ ამხანაგებო, რომ ეს არის ხმა თითონ ხალხისა. ამას თხოულობს თითონ ხალხი, თითო მაზრას მიეცემა ოცი-ორმოცი საქონელი. მე მგონია, ყირიმობა მიიღებს ამ დებულებას და დაავალებს მთავრობას გამოსცეს ისეთი კანონი, რომ ბრძოლა საქონლის ქირის წინააღმდეგ, რომელიც მუსრს ავლებს მას, სწარმოებდეს რაც შეიძლება მიზანშეწონილად. ამით დიდი ხალიჩი იქნება გადადგმული წინ. საქმე იმაშია, რომ საკითხი სადგურის მოწყობისა მეორეა ისე მოგვარდეს, რომ ჩვენ იმდენი შრომა დავამზადოთ, რომლითაც არა თუ უზრუნველყოთ საქართველო, არამედ სხვა მეზობელ რესპუბლიკებსაც მივაწოდებთ. რა თქმა უნდა ეს მიწოდება უფასო არ იქნება, მაგრამ ბომ იცით, რომ ჩვენ ვერ მოვსპობთ საქონლის ქირს საქართველოში, თუ არ მოვსპეთ ეს ქირი მეზობელ სახელმწიფოებში. მეზობელს სახელმწიფოებში კი ასეთი სადგური თითქმის არ არსებობს და შრომა აქედან უნდა მიიღონ. შესაძლებელია, ზოგს ეს ეგონოს პატარა საქმედ, მაგრამ ეს კი უდიდესი საქმეა.

ერთი სიტყვით, მე ვამბობ, რომ მეტი ყურადღება უნდა მიექცეს მიწად-მოქმედების კომისარიატს. ჩვენში ეს ერთად ერთი კომისარიატია, რომელიც დღეს ხელმძღვანელობს არა მარტო ამ რეფორმის გატარების საქმეს, არა მარტო კულტურის საქმეს, არამედ იმავე დროს ხელმძღვანელობს ისეთ საქმეს, რომლითაც შეიძლება ჩვენი მეურნეობის აწევა. რა თქმა უნდა, ეს არ შეიძლება დღესვე იქნეს განხორციელებული სავსებით, ეს სხვა და სხვა აგრონომიული ხასიათის დაწესებულების, სხვა და სხვა კულტურულ-განმანათლებელ და საცდელ დაწესებულების საქმეა. იმავე დროს ჩვენ გვაქვს პირდაპირ საწარმოო საქმე, როგორიც არის სახელმწიფო მამულები, რომელნიც უდიდეს შემოსავალს მისცემს სახელმწიფოს; რა თქმა უნდა ყველა ამას დიდი დახმარება ესაჭიროება. გუშინ ამხ. სვანიძემ მოგახსენათ, რომ მენშევიკების დროს სახალხო მამულები აძლევდნენ სახელმწიფოს მგონი შემოსავლის 50 პროცენტამდეო. მაგრამ, რასაკვირველია, მას დაავიწყდა ორი თუ სამი გარემოება: პირველი ის, რომ ეს სახალხო მამულები, ეს საცდელი მინდვრები და სხვა დაწესებულებები, რომელნიც ჩვენ მივიღეთ, მეტად გავერანებულ მდგომარეობაში იმყოფებოდნენ. თქვენ უნდა იცოდეთ, რომ დიდათ დაზარალებული იყო განსაკუთრებით ინვენტარი, ცოცხალი ინვენტარი, საქონელი, ცხენები და სხვა, ყოველივე ეს სრულებით გაქაცებული იყო და შეიძლება ითქვას, რომ გადატრიალების დროს მეტად დაზიანდნენ ჩვენი მამულები, გარდა ჩაქვის მამულისა. ეს გარემოება დაავიწყდა ამხ. სვანიძეს, მაგრამ მას დაავიწყდა კიდეც ორი უდიდესი გარემოებაც. უნდა მოგახსენოთ, რომ სახალხო მამულები იმდენ შემოსავალს როდი იძლევიან როგორც, მაგ. ტყეები. ეს ტყეები კი მიწად მოქმედების კომისარიატს ჩამოერთვა და გადავიდა უმაღლესი სამეურნეო საბჭოს ხელში. რასაკვირველია შემოსავალიც იქ გადავიდა და ჩვენ კი დაგვრჩა მხოლოდ ხარჯები. გარდა ამისა ბორჯომის მამული,—ეს უდიდესი განძია, ეს ბორჯომის მამული მიწად-მოქმედების კომისარიატს ჩამოაცალეს. ამასადამე, ჩვენს მიწად-მოქმედების კომისარიტს დღეს არ შეუძლია იმდენი შემოსავლის მოცემა, რამდენსაც წინეთ იძლეოდა. მაგრამ მიწად-მოქმედების კომისარიატი მაინც ემსახურება ისეთ დიდ საქმეს, რომელიც შეადგენს საფუძველს ჩვენი ეკონომიური ცხოვრებისას. თქვენ გუშინ მოისმინეთ, რომ მიწად-მოქმედების კომისარიატმა გასული 1921 წლის განმავლობაში მიიღო ხაზინიდან სულ 11 თუ 12 მილიარდი მანეთი ქაღალდის ფული. ყველა იმ აუარებელ საქმეების და ათასგვარი დაწესებულების დასაკმაყოფილებლათ, რომელთაც ჩამოთვლაც აქ არც კი შემიძლია,—მე ვამბობ, რომ მიწად-მოქმედების კომისარიატი შეადგენს საფუძველს მთელი ჩვენი ეკონომიურ ცხოვრებისას და ამ კომისარიატს უნდა მიეცეს უდიდესი მნიშვნელობა მე, ვამბობ, რომ ეს ყურადღებას მიაქცევს განსაკუთრებულ ყურადღებას იმ თეზისებს, რომელიც უნდა დაედვას საფუძვლად ჩვენ მიწის მოწყობას, ერთის მხრით და სასოფლო მეურნეობის აღდგენას, მეორე მხრით. მე დარწმუნებული ვარ,—ყრილობა მოიწონებს ამ დებულებებს და მით საშუალებას მისცემს მთავრობას, რომ მან ახლო მომავალში განახორციელოს და ცხოვრებაში გაატაროს ყველა ის დებულებები, რომელნიც პრაქტიკამ და გამოცდილებამ წარმოშობა და წინ დაგვიყენა. მე დარწმუნებული ვარ, რომ დღევანდელი ყრილობა ამ მიწის საქმეს და იმავე დროს ამ მეურნეობის საქმეს ჩაუყრის მკვიდრ საფუძველს და დაუყენებს მკვიდრ ნიადაგზე.

თავმჯდომარე: ამხ. მახარაძის პასუხი შეკითხვებზე და კამათი გადადებულია შემდეგი სხდომისათვის. სხდომა იხურება 9 ს. 10 წ.

ახალი ამბები

◆ **საჭირო პუნქტები.** სასოფლო-მეურნეობის კომისარიატს განზრახული აქვს მოაწყოს გორის მაზრაში საჭირო პუნქტი, სასოფლო მეურნეობის ხელსაწყობისა საბალოსნო რაიონების მცხოვრებთა სასარგებლოდ. სწარმოებს საბუნებისა. განზრახულია მოაწყონ სამი საჭირო პუნქტი.

◆ **ტრანსპორტზე მომუშავეთა ყრილობა.** აპრილის 1 სატრანსპორტო პროფკავშირის საორგანიზაციო ბიურო იწვევს ტფილისში საქართველოში ტრანსპორტზე მომუშავე მუშების საერთო ყრილობას. ყრილობის პროგრამა: მიმდინარე მომენტი, საორგანიზაციო ბიუროს ანგარიში, საორგანიზაციო საკითხი, სატარიფო საკითხი, შრომის დაცვის საკითხი, კულტურულ-განმანათლებელი საქმე და ცენტრალური გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის არჩევნები.

◆ **ყრილობაზე გაგზავნა.** სასოფლო მეურნეობის მავნებელთა წინააღმდეგ მებრძოლ ენტომოლოგიურ ბიუროს მიერ ამხ. ვინოკუროვი გაგზავნილია მოსკოვში კალიასთან საბრძოლველად, გაწვეული სრულიად რუსეთის კონფერენციაზე.

◆ **მეტყეობა.** თელავის აგრარაკში, სამთო-კულტურულ მეტყეობის მიერ განზრახული არის საზაფხულო (1 აპრილამდე) დათესვა მუხის, თეთრი აკაციის და სხვ.

◆ **სატრანსპორტო პროფკავშირში.** ტრანსპორტის მუშების პროფკავშირის საორგანიზაციო ბიურომ გაგზავნა პროვინციაში შრომის და წარმოების გამწესებელი განყოფილების გამგე ჩისტიაკოვი, მელითონეთა და წლის დარგისა კავშირიდან სატრანსპორტო კავშირის გამოყოფისა ორგანიზაციისთვის.

— **ზაქარია ჭიჭინაძის იუბილეი.** სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭომ ზაქარია ჭიჭინაძის იუბილეის დღეთ დანიშნა აპრილის 23 (ახალი კვირა), იუბილეი გადადებულ იქნება სახელმწიფო სოფლის თეატრში, სადაც იმავე დღეს გაიმართება ქართული წიგნის ვამოფენა. მწერალთა კავშირის საბჭოს საიუბილეო მცირე კომისიაში ძიებულნი არიან: ვალერიან გუნია, შალვა დადიანი, ი. ზარდალი შვილი.

— **ახალი წიგნი.** დაიბეჭდა და გამოვიდა გასასყიდლათ მიხ. ბოჭორიშვილის ახალი წიგნი „მეტეხი"

— **ჟურნალი ლომონი.** იბეჭდება და ამ დღეებში გამოვა გასასყიდლათ სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭოს ეურნალ „ლომონის" მორიგი ნომერი.

— **ბათომის ნავთსადგურში.** მარტის 13 ს ნავთსადგურში მოვიდა „გემები—ფოთიდან საბჭოთა „განთავისუფლებული" და იტალიური „კორსაბარი" კონსტანტინოპოლიდან, საერთო ბარგის 158 ტონის რიცხვითა და 106 მგზავრით; მოვიდა აგრეთვე ოთხი იალქნიანი გემი 356 ფუთი ხვა და სხვა ბარგი. სადამოს 12 საათისათვის ნავთსადგურში იდგა გემი—6 და იალქნიანი-მაგორიანი ხომალდი—71.

— **სათესლე ხორბალი.** რუმინიიდან და ამერიკიდან მოვლენან ბათომის ნავთსადგურში სათესლე ხორბალსა და სიმინდს, საიდანაც საქართველოს ერგება კიდევ 200,000 ფუთი. მაგრამ მისი მიღება დაგვიანდება. განაწილებული 50,000 ფუთი ხორბალი არ არის საკმარისი რესპუბლიკის დასათეს მინდვრების დასაკმაყოფილებლად, ამიტომ გადაწყვეტილია წინადადება მისცეს გაერთიანებულ საგ. ვაჭრობის კომისარიატის ბათომის განყოფილებას, რომ ან კიდევ დაუთმოს 100,000 ფუთი ავსტრალიის ხორბალი.

— **დათესვის კომპანია.** გაერთიანებულ საგარეო ვაჭრობის კომისარიატის ბათომის განყოფილებისაგან 50,000 ფ. ავსტრალიის ხორბლის საქართველოს მინდვრების დასათესად, მიიღება და გაგზავნა მაზრებში დამთავრდა მარტის ორს. მთელი ეს ოპერაცია გაგრძელდა 14 დღე. ხაცვლად 4—5 დღისა. ამის მიზეზი იყო გადასახადი ვაგონების უქონლობა. გადაზიდვა 50,000 ფუთი ხორბლისა მაზრებში ხდებოდა თანდათანობითი გეგმით. ყოველმა მაზრამ მიიღო 2—3 ვაგონი ხორბალი; პირველ რიგში ვაგონები გაგზავნილ იქნა დასავლეთ საქართველოში, სადაც მინდვრების დათესვა ადრე იწყება, ვიდრე აღმოსავლეთ საქართველოში; მასთანვე პირველად დამშეულ მაზრებს გაგზავნეთ ოდათ, შემდეგ კი დანარჩენებს. ამ ადამად მაზრის დამთეს კომიტეტების ხელმძღვანელობით ხდება გადაცვლა ავსტრალიის ხორბლისა ადგილობრივ ქერსა და ხორბალზე და დათესვა მინდვრებისა დასავლეთ საქართველოში და მდაბლობების აღმოსავლეთში, მასთანვე ყოველ მაზრის აგრონომიულ ქვე-განყოფილებას წინადადება აქვს მიცემული თავიანთ გამოსაცდელ მიხდვრებზე მოახდინონ საცდელი დათესვა ავსტრალიის ხორბლისა იმის გამოსარკვევად, თუ რამდენად გამოსაყენებელია იგი ადგილობრივ პირობებისათვის.

— **საფონდო ბირჟა.** მარტ. 16 საფონდო ბირჟაზე უცხო ვალიუტის კურსი გამოიხატება შემდეგში: (ათ მან.)

ოსმალ. ლირა ოქრო	835
ლირა ოსმალ. ბანკნოტ.	175
„ იტალიანური	11,5
ინგლ. სტერ. ჩეკი	915
დოლ. ამერ. ბანკნოტ.	245
„ „ ჩეკი	235
გერმანული მარკა	1,025

პარტიაში

დღეს, მარტის 17-ს შუადღის 12 საათზე გაზ. „ტრიბუნის" რედაქციაში დანიშნულია მთავარი კომიტეტის სხდომა.

უცხოეთი

გენუას კონფერენციის გარშემო.

გენუამდე, მის დროს და მას შემდეგ.

მოსკოვი. 3 მარტი. „პრავდა" ეუბნება გენუამდე, მის დროს და მას შემდეგ მოსალოდნელ პოლიტიკურ სიტუაციას. კონფერენციის გადადება 10 აპრილამდე, წერს გაზეთი, წარმოადგენს, რა თქმა უნდა, უმნიშვნელო ეპიზოდს ისეთი საკითხებისთვის, რომელიც უნდა გადიტრეს გენუაში, და უმთავრესად მას შემდეგ, და ამასთან არც ერთ ასეთ კონფერენციაზე, ამ საკითხებისაკენ ოთხი კვირის ვადა არ წარმოადგენს დიდ დროს. საგულისხმოა ის, რომ ბულონში [illegible] ადგილობრივ [illegible] ბის დადგენილებას [illegible] ანტანტის ბლოკსა და საბ[illegible] [illegible] ბის [illegible] ცხობის საკითხი [illegible] გენუას კონფერენციის ბოლოში.

ანტანტას „ურს გენუას კონფერენციის ჩატარება საბჭოთა მთავრობის წარმომადგენელთა თანადასწრებით, სადაც მათ არ სცნობენ [illegible] ინგლის-საფრანგეთის დიპლომატია შეესაძლებლად [illegible] ილაპარაკოს ჩვენთან ეკონომიურ [illegible] საკითხებზე. ეს ათანხმებლად ჩვენს ადგილების გარეშე, მაგრამ ამგვარი [illegible] ბა სრულიად [illegible] ულებელია და სვამს კითხვითი ნიშანს ქვეშ რაიმე ტაქტიკა საბჭოთა ხელშეკრულების შესაძლებლობას. ანტანტას წარმოდგენილი აქვს, რომ ჩვენ დავთანხმდებით ისეთ კომბინაციებზე, რომლის მიხედვით მის მიერ არ ალიარებული მთავრობა შეეიუშობს თავისას უცხოელებს, რომელთაც რუსეთის ტერიტორიაზე აქვთ სულ სხვა უფლებები, ვიდრე რუსეთის მოქალაქეთ. ჩვენ კატეგორიულად უნდა დავეგმოთ საბჭოთა მთავრობის ხუვერენიტეტი ასეთი უხეში დარღვევა. ჩვენ გვინდა ვივაჭროთ ევროპის კაპიტალისტურ ქვეყნებთან, როგორც ვაჭრებმა, ვაჭრებთან. მაგრამ ჩვენ არ გვინდა ვიყოთ უფფლებო ვაჭრების როლში და თვით ვაჭრობა ითითხოვს სრულ, ფაქტიურ და ფორმალურ ადიარების საბჭოთა მთავრობისა ყველა აქედან გამომდინარე შედეგებით.

მოსკოვი. 11 მარტი. გორელ საქმეთა კომისარიატ მიიღო რადიო იტალიის გრეშე საქმეთა მინისტრისაგან, რომ ახალი თარიღი, რომელიც დამყარებულია კონფერენციის გახსნისათვის არის—10 აპრილი.

შანტაჟი.

მოსკოვი. 5 მარტი. „იზვესტია" მოწინავეში აღნიშნავს, რომ ბულონის თათბირი პუანკარეს და ლოიდ ჯორჯისა გვეფლინება, როგორც მანტაჟის ცდა საბჭოთა რუსეთის მიმართ, ცდა წინააღწინ მისი დაშინებისა და უფლომოსილად გადაქცევისა. ასეთივე შანტაჟია [illegible] ფინ. ხსიური წრეები [illegible] ბას იმაში, რომ გენუას კონფერენციამ მოსაწილეობაზე ამეოიკის უარი არ ნიშნავს ევროპის აღდგენა საზოგადო საქმეში მონაწილეობიდან ამერიკის განდგომას.

მიმართ პუანკარეს [illegible] **ფინ** [illegible] **ეგოთ.** [illegible] **ციაზე** [illegible] **ბა,** [illegible] **ბა** [illegible] **ბ.** [illegible] **ბ.** [illegible] **ბ.